

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/115/2004

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ I POZYCJA POLSKI W ZJEDNOCZONEJ EUROPIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ❑ W opinii społecznej krajem o największych wpływach w Unii Europejskiej są Niemcy - do państw mających najsilniejszą pozycję w tej organizacji zaliczyło je 82% badanych. Do najbardziej wpływowych krajów w UE należą również Francja (70% wskazań) oraz Wielka Brytania (68%). W gronie pięciu najważniejszych państw unijnych znalazły się ponadto, choć już wyraźnie rzadziej wymieniane, Włochy (37%) i Hiszpania (20%). Kraje, które dopiero w tym roku stały się członkami Unii, rzadko zaliczano do państw wpływowych - Polska otrzymała zaledwie 4% wskazań.

- ❑ Według badanych Polska nie tylko nie należy do państw najbardziej znaczących, ale wątpliwości budzi nawet to, czy można ją zaliczyć do krajów o średniej pozycji. Niemal tyle samo osób przyporządkowało Polskę do państw o najmniejszych wpływach w UE (44%), co uznało za kraj mający średnie wpływy (47%).

- ❑ W ocenie społecznej pozycja danego kraju w Unii Europejskiej zależy przede wszystkim od jego potencjału gospodarczego (56% wskazań). Do najistotniejszych czynników przesądzających o jego wpływach zaliczano także skuteczność polityków danego państwa (33%) oraz wielkość wnoszonych przez nie wpłat do unijnego budżetu (26%). Względnie ważne są również: staż danego kraju w UE (17%) oraz liczba jego mieszkańców (16%).

Dyskusje na temat konstytucji europejskiej oraz przywiązanie do zapisów traktatu nicejskiego w sprawie podejmowania decyzji w Radzie Unii Europejskiej wskazują, że polscy politycy niepokoją się o pozycję Polski w Unii. Mimo że potencjał demograficzny i powierzchnia naszego kraju predestynują go - zdawałoby się - do odgrywania znaczącej roli w UE, widoczne są obawy, że to za mało, aby zapewnić mu silną pozycję w tej organizacji.

Chcąc sprawdzić, czy społeczeństwo podziela obawy polityków, zapytaliśmy naszych respondentów¹, które państwa Unii Europejskiej mają największy, ich zdaniem, wpływ na jej funkcjonowanie, jaka jest wśród nich pozycja Polski, a także - od czego zależy pozycja danego kraju w UE.

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

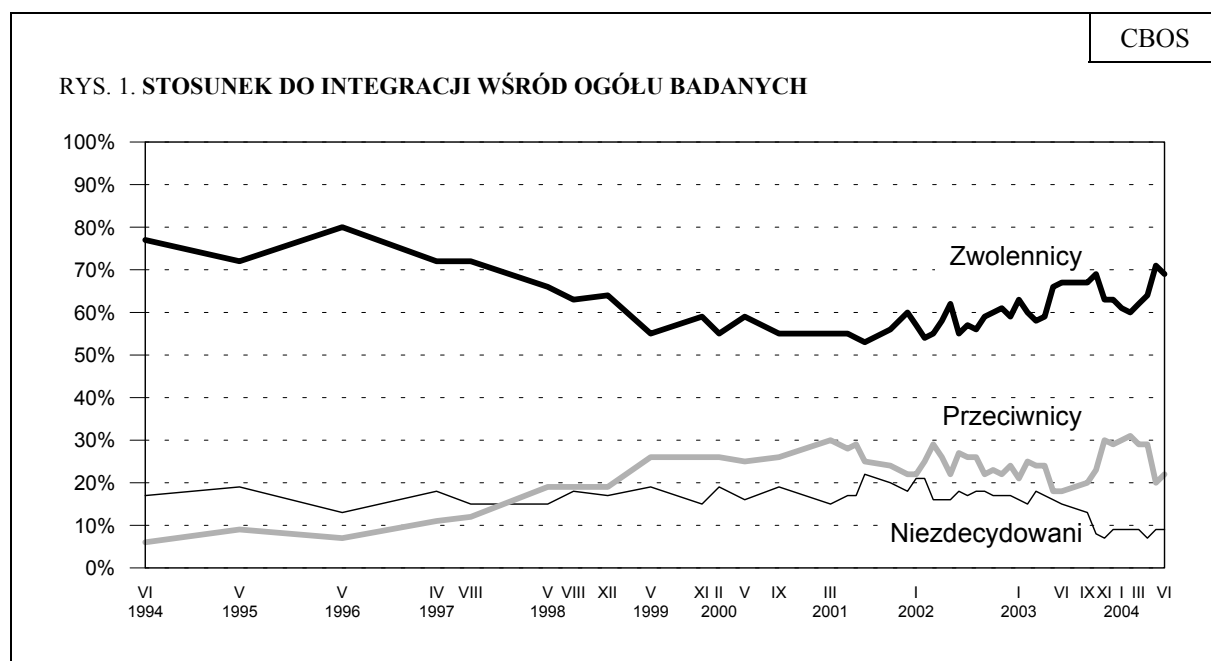
Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej początkowo przyczyniło się do wyraźnej poprawy nastrojów społecznych i wzrostu poparcia dla integracji. W końcu czerwca, niemal dwa miesiące po rozszerzeniu UE, akceptacja członkostwa Polski w tej organizacji zmalała tylko nieznacznie. Nadal utrzymuje się wysoki poziom społecznego poparcia dla integracji: 69% badanych zalicza się do jej zwolenników, a 22% - do przeciwników.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (169) przeprowadzono w dniach 18-21 czerwca 2004 roku na liczącej 961 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Tabela 1

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2002		2003										2004					
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach																	
Zwolennicy	61	59	63	60	58	59	66	67	67	69	63	63	61	60	62	64	71	69
Przeciwnicy	22	24	21	25	24	24	18	18	20	23	30	29	30	31	29	29	20	22
Niezdecydowani	17	17	16	15	18	17	16	15	13*	8	7	9	9	9	9	7	9	9

* Łącznie z tymi, którym „jest to obojętne”

Poparcie dla integracji wyraźnie dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Zdecydowanie wyższą niż w ostatnich latach akceptację integracji odnotowaliśmy wśród rolników. Pod koniec czerwca poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej zadeklarowało ponad dwie trzecie z nich (68%), a więc niemal tyle, ile w całej badanej populacji. Liczba przeciwników integracji wśród rolników (28%) nadal jednak jest wyższa niż wśród ogółu ankietowanych. Przyczyny wzrostu poparcia rolników dla integracji wydają się oczywiste - stanowią oni tę grupę, która już zaczęła odczuwać korzyści z przystąpienia Polski do Unii.

Ogólnie rzecz biorąc, stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej różnicuje w głównej mierze status społeczno-ekonomiczny badanych: ich wykształcenie, dochody *per capita*, a także ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego. Zatem im wyższe wykształcenie, dochody na osobę w rodzinie oraz większe zadowolenie z materialnego poziomu życia, tym częstsze poparcie dla integracji. Dla przykładu - do jej zwolenników zalicza się 56% osób z wykształceniem podstawowym i 89% z wyższym, 64% respondentów uzyskujących miesięczne dochody nieprzekraczające 300 zł na członka rodziny i aż 97% badanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1200 zł.

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej różnicuje także, choć w mniejszym stopniu, religijność badanych, mierzona częstością uczestnictwa w praktykach religijnych. Stosunkowo najczęściej popierają integrację osoby niepraktykujące (77%), relatywnie najrzadziej - te, które praktykują kilka razy w tygodniu (60%).

Aprobata członkostwa Polski w Unii Europejskiej przeważa w elektoratach wszystkich partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. Najpowszechniej wyrażają ją zwolennicy PO oraz SLD, najrzadziej - sympatycy LPR.

Tabela 2

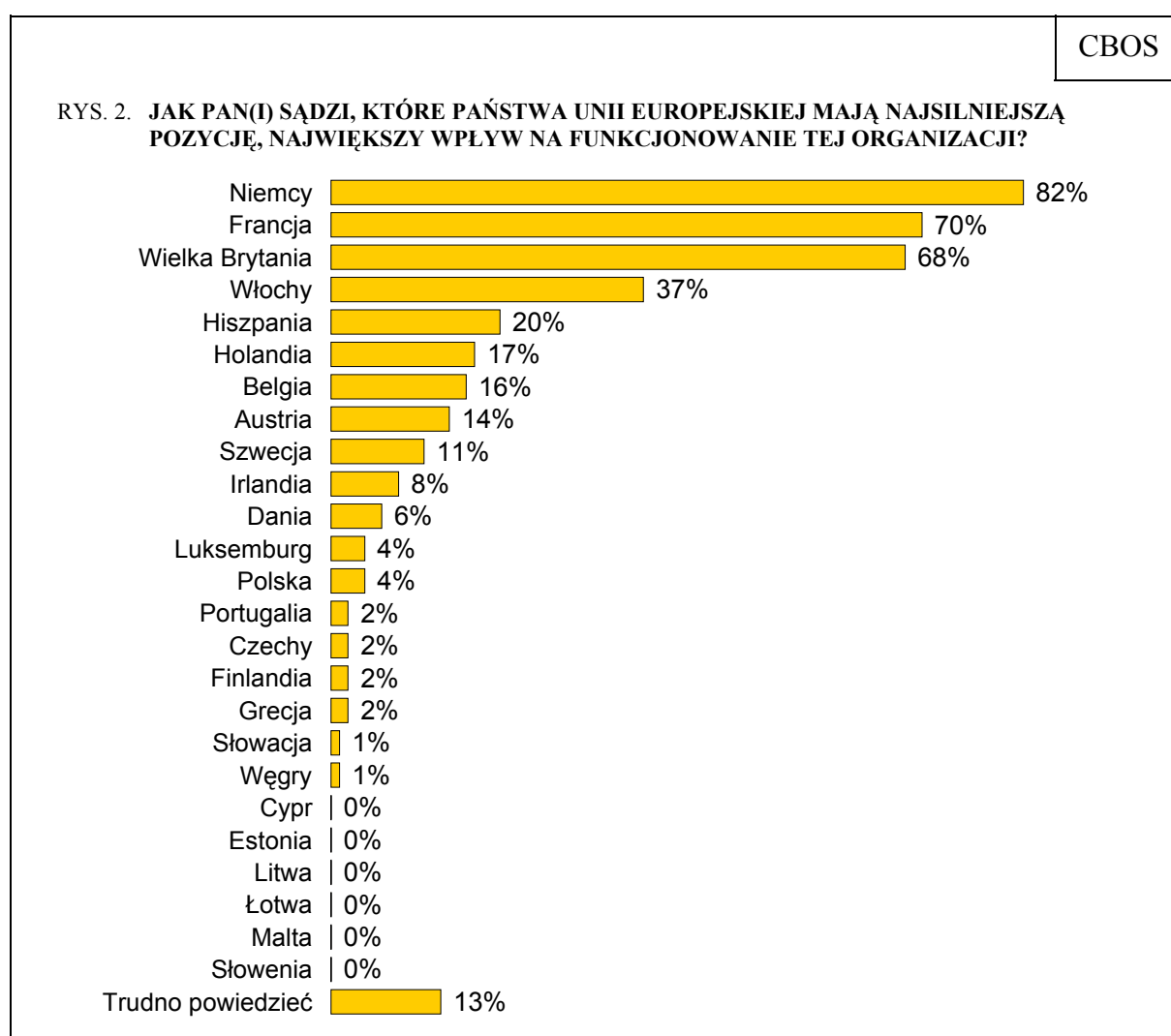
Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
SLD	94	3	3
PO	94	4	2
PiS	85	15	0
PSL	77	16	7
Samoobrona	64	30	6
LPR	45	38	17

PAŃSTWA UE MAJĄCE NAJWIĘKSZY WPLYW NA JEJ FUNKCJONOWANIE

W opinii społecznej krajem o największych wpływach w Unii Europejskiej są Niemcy - do państw o najsilniejszej pozycji zaliczyło je 82% badanych. Do najbardziej wpływowych krajów w Unii należą również Francja i Wielka Brytania (70% i 68% wskazań). W gronie pięciu najważniejszych państw unijnych znalazły się ponadto, choć już wyraźnie rzadziej

wskazywane, Włochy (37%) oraz Hiszpania (20%). Ciekawe, że tuż za stosunkowo dużą i ludną Hiszpanią znalazły się - tylko z niewiele mniejszą liczbą wskazań - kraje małe, ale od początku zaangażowane w proces integracji europejskiej: Holandia (17%) i Belgia (16%).

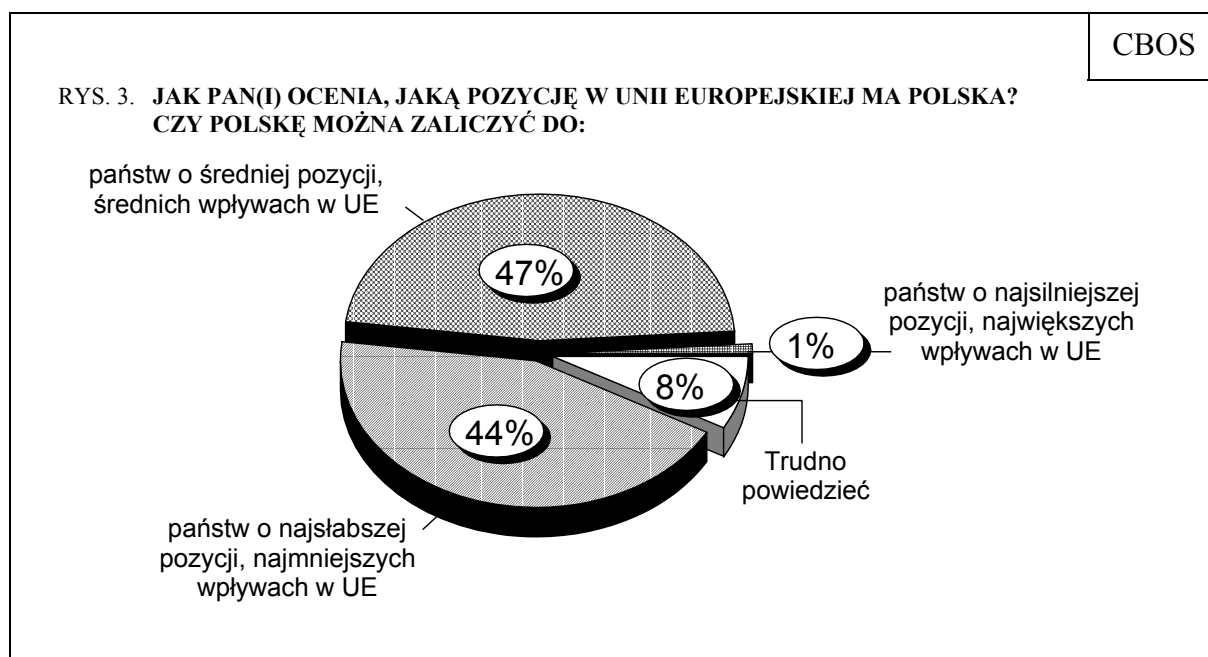
Państwa, które dopiero w tym roku stały się członkami Unii Europejskiej, rzadko zaliczono do wpływowych. Wśród nich nieco częściej niż inne wymieniano Polskę, jednak otrzymała ona zaledwie 4% wskazań - tyle, ile malutki, ale bogaty i także od początku uczestniczący w procesie integracji Luksemburg. Spośród starych krajów unijnych rzadziej niż Polskę wybierano tylko Grecję, Portugalię i Finlandię.

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać pięć państw

POZYCJA POLSKI W EUROPIE

Formułowane osobno opinie na temat pozycji Polski w zjednoczonej Europie potwierdzają wnioski wynikające z hierarchii najbardziej wpływowych państw unijnych. W opinii społecznej Polska nie tylko nie należy do państw najbardziej znaczących, ale wątpliwości budzi nawet to, czy można ją zaliczyć do krajów o średniej pozycji. Niemal tyle samo Polaków przyporządkowało Polskę do państw o najmniejszych wpływach w UE (44%), co uznało za kraj mający średnie wpływy (47%).

Opinie o pozycji Polski w Unii Europejskiej wiążą się ze stosunkiem do integracji. Zwolennicy członkostwa naszego kraju w UE lepiej niż jego przeciwnicy oceniają wpływy Polski w tej organizacji. Osoby popierające integrację najczęściej zaliczają nasz kraj do państw o średniej pozycji. Większość przeciwników integracji lokuje Polskę wśród krajów o najslabszej pozycji, najmniejszych wpływach.

Tabela 3

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję, jaki wpływ na funkcjonowanie Unii Europejskiej ma Polska? Czy Polskę można zaliczyć do:			
	państw o najsilniejszej pozycji, największych wpływach w UE	państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE	państwo o najsłabszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	1	54	39	5
Przeciwnicy	0	30	61	9
Niezdecydowani	1	27	45	28

Związek między oceną pozycji Polski w UE a stosunkiem do integracji pośrednio widoczny jest także w opiniach potencjalnych elektoratów. Najbardziej optymistycznie wpływy Polski w Unii postrzegają sympatycy PO RP oraz SLD, dość jednoznacznie umieszczając ją wśród państw o średniej pozycji. Częściej w tej grupie niż wśród państw najmniej znaczących lokują nasz kraj także zwolennicy PSL. Więcej wątpliwości w tej sprawie mają sympatycy PiS i Samoobrony - niemal równie często zaliczają Polskę do państw o średnich wpływach, co uważają, że jej wpływy są małe. Najgorzej oceniają pozycję Polski w Europie potencjalni wyborcy LPR, najbardziej sceptyczni wobec integracji.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję, jaki wpływ na funkcjonowanie Unii Europejskiej ma Polska? Czy Polskę można zaliczyć do:			
	państw o najsilniejszej pozycji, największych wpływach w UE	państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE	państwo o najsłabszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO RP	1	72	25	3
SLD	0	71	26	3
PSL	3	52	33	13
PiS	0	51	47	2
Samoobrona	2	47	47	4
LPR	0	37	55	8

Przekonanie o słabej pozycji Polski w Unii Europejskiej wiąże się z silniejszym akcentowaniem potrzeby obrony interesów narodowych w tej organizacji. Na przykład osoby sądzące, że posłowie do Parlamentu Europejskiego powinni kierować się przede wszystkim interesem całej Unii, lepiej oceniają pozycję Polski wśród innych państw unijnych, niż te,

które uważają, że powinni oni przynajmniej w równym stopniu uwzględniać dobro krajów, z których pochodzą, co interes całej Unii.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, postawie do PE powinni w swojej pracy kierować się przede wszystkim	Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję, jaki wpływ na funkcjonowanie Unii Europejskiej ma Polska? Czy Polskę można zaliczyć do:			
	państw o najsilniejszej pozycji, największych wpływach w UE	państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE	państw o najsłabszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- interesem państwa, z którego pochodzą	0	44	47	9
- interesem całej UE	4	61	30	4
- w równym stopniu interesem państwa, z którego pochodzą, co interesem całej UE	1	50	47	2
Trudno powiedzieć	0	19	34	47

CZYNNIKI WPLYWAJĄCE NA POZYCJĘ KRAJU W UE

W opinii społecznej atuty naszego kraju - jego wielkość i potencjał demograficzny, które powinny zapewnić Polsce dość silną pozycję w zjednoczonej Europie - w istocie znaczą mniej niż czynniki o charakterze społeczno-ekonomicznym. W ocenie badanych pozycja danego kraju w Unii Europejskiej zależy bowiem przede wszystkim od jego potencjału gospodarczego. Do najistotniejszych czynników przesądzających o wpływach w UE zaliczano także skuteczność polityków danego państwa oraz wielkość wnoszonych przez nie wpłat do unijnego budżetu.

Względnie ważne są też: staż danego kraju w UE oraz liczba jego mieszkańców. Biorąc pod uwagę, że uzyskały one niemal taką samą liczbę wskazań, można podsumować, że w opinii społecznej to, jak długo dane państwo należy do UE, jest co najmniej tak samo istotne jak jego potencjał demograficzny.

Wielkość terytorium danego kraju jako element określający jego pozycję w UE znalazła się dopiero na przedostatnim miejscu. Najrzadziej wśród czynników przesądzających o pozycji danego państwa w UE wymieniano jego siłę militarną.

RYS. 4. JAK PAN(I) SĄDZI, OD CZEGO PRZED W SZYSTKIM ZALEŻY TO, JAKĄ POZYCJĘ, WPLYWY MA DANE PAŃSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ?

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać dwie odpowiedzi

Postrzeganie przyczyn silnej lub słabej pozycji danego państwa w Unii Europejskiej wiąże się z oceną miejsca Polski w zjednoczonej Europie. Osoby, które zaliczają Polskę do krajów o średnich wpływach w Unii, zdecydowanie częściej niż lokujący ją wśród państw najmniej wpływowych wskazują na wielkość terytorium danego kraju oraz liczbę jego mieszkańców jako najważniejsze czynniki określające jego pozycję w zjednoczonej Europie. Potencjał demograficzny wymieniało 23% osób oceniających Polskę jako państwo o średniej pozycji i tylko 9% zaliczających nasz kraj do państw najmniej wpływowych, wielkość kraju zaś wskazywało odpowiednio: 16% i 3% z nich. Badani umieszczający Polskę wśród krajów o najsłabszej pozycji częściej niż ci, którzy przypisują jej średnie wpływy, zwracali z kolei uwagę na znaczenie potencjału gospodarczego danego państwa (wymieniało go odpowiednio: 52% i 56% z nich), skuteczność działania jego polityków (39% i 31%) oraz okres przynależności do Unii Europejskiej (22% i 14%).

Jak wynika z badań, obawy dużej części polskiej klasy politycznej dotyczące pozycji naszego kraju w Unii Europejskiej zdaje się dzielić polskie społeczeństwo. W opinii badanych Polska debiutując w roli członka UE ma raczej niewielki wpływ na jej funkcjonowanie. To, czy nasz kraj umocni swoją pozycję w Unii, będzie zależało przede wszystkim od tempa rozwoju gospodarczego, a także od skuteczności polskich polityków. W ocenie społecznej są to najważniejsze czynniki decydujące o pozycji danego kraju w UE.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej
czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

(%)

	Popieram	Jestem przeciwny (a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	69	22	9	961
Płeć				
Mężczyźni	73	21	6	459
Kobiety	66	22	12	502
Wiek				
18-24 lat	67	28	5	142
25-34	70	24	7	176
35-44	71	24	5	151
45-54	77	17	5	192
55-64	67	16	17	128
65 lat i więcej	62	21	17	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	64	24	12	352
Miasto do 20 tys.	61	23	16	121
20-100 tys.	76	18	6	188
101-500 tys.	75	21	4	181
501 tys. i więcej mieszk.	75	19	6	119
Wykształcenie				
Podstawowe	56	27	17	275
Zasadnicze zawodowe	68	24	9	245
Średnie	75	20	4	334
Wyższe	89	8	4	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	92	8	0	59
Prac.umysł.niż.szczębla	77	17	6	77
Pracownicy fiz.- umysł.	68	26	6	85
Robotnicy wykwalifikowani	75	18	7	81
Robotnicy niewykwalifik.	65	24	10	46
Rolnicy	68	28	5	51
Pracujący na własny rach.	75	19	5	35
Bierni zawodowo				
Renciści	64	23	13	117
Emeryci	64	18	18	208
Uczniowie i studenci	75	25	0	59
Bezrobotni	64	27	8	112
Gospodynie domowe i inni	55	39	5	30
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	72	20	8	119
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	87	13	0	72
sekt. pryw. poza rolnict.	72	21	7	195
prywatnym gosp. rolnym	67	28	5	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	64	28	9	142
301-500	66	26	8	170
501-900	66	21	13	207
901-1200	82	13	5	80
Powyżej 1200 zł	97	2	1	70
Ocena własnych war. mater.				
Złe	59	29	11	308
Średnie	70	19	10	436
Dobre	81	15	4	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	29	11	75
Raz w tygodniu	65	24	11	445
1-2 razy w miesiącu	74	16	10	151
Kilka razy w roku	74	21	5	178
W ogóle nie uczestniczy	77	17	6	111
Poglądy polityczne				
Lewica	76	17	7	155
Centrum	74	20	5	306
Prawica	74	21	4	268
Trudno powiedzieć	52	27	21	231

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, które państwa Unii Europejskiej mają najsilniejszą pozycję, największy wpływ na funkcjonowanie tej organizacji? Proszę wskazać nie więcej niż pięć państw.

(%)

	Austria	Belgia	Cypr	Czechy	Dania	Estonia	Finlandia	Francja
Ogółem	14	16	0	2	6	0	2	70
Płeć								
Mężczyźni	11	18	0	1	6	0	3	78
Kobiety	15	14	0	3	6	0	2	63
Wiek								
18-24 lat	14	10	0	2	5	3	1	70
25-34	19	17	1	1	4	0	5	72
35-44	17	17	0	3	10	0	1	74
45-54	12	18	0	2	5	0	3	72
55-64	10	25	0	3	7	0	1	68
65 lat i więcej	9	12	1	1	5	0	1	65
Miejsce zamieszkania								
Wieś	12	16	1	2	5	0	2	62
Miasto do 20 tys.	12	19	0	1	9	1	2	67
20-100 tys.	18	19	0	2	6	0	2	75
101-500 tys.	10	15	0	4	9	1	2	74
501 tys. i więcej mieszk.	17	12	0	0	0	0	2	86
Wykształcenie								
Podstawowe	9	12	0	5	7	1	2	56
Zasadnicze zawodowe	17	17	0	2	5	0	2	66
Średnie	14	18	1	1	7	0	2	77
Wysze	15	19	0	0	1	0	2	94
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	8	20	0	0	5	0	0	89
Prac. umysł. niż. szczebla	22	14	0	0	5	0	1	73
Pracownicy fiz.-umysł.	12	16	1	1	2	0	1	74
Robotnicy wykwalifikowani	12	18	0	1	14	0	4	80
Robotnicy niewykwalifik.	32	11	0	6	4	2	5	53
Rolnicy	7	16	0	2	2	0	2	68
Pracujący na własny rach.	12	21	0	0	4	0	3	83
Bierni zawodowo								
Renciści	13	20	1	4	4	0	2	63
Emeryci	9	17	0	1	7	0	1	66
Uczniowie i studenci	16	14	0	0	10	4	0	81
Bezrobotni	17	12	1	6	6	1	3	67
Gospodynie domowe i inni	10	13	0	0	9	0	4	58
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	16	20	0	1	8	0	3	76
spółce właścicieli	12	18	0	1	9	0	4	77
prywatnych i państwa	16	13	1	2	3	0	1	75
sekt. pryw. poza rolnict.	6	16	0	2	2	0	2	67
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	12	15	0	3	5	1	3	63
301-500	17	20	1	4	8	1	5	63
501-900	11	17	0	2	6	0	1	73
901-1200	19	19	0	0	8	0	2	84
Powyżej 1200 zł	12	13	0	0	5	0	2	92
Ocena własnych war. mater.								
Złe	13	13	0	2	7	0	3	63
Średnie	15	18	1	3	6	0	2	72
Dobre	12	16	0	1	5	2	3	78
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	15	17	0	1	8	0	0	67
Raz w tygodniu	11	17	0	2	5	0	2	67
1-2 razy w miesiącu	19	16	1	1	10	0	3	70
Kilka razy w roku	14	15	1	3	5	0	3	77
W ogóle nie uczestniczy	12	14	0	1	3	2	1	78
Poglądy polityczne								
Lewica	13	19	0	2	10	0	3	83
Centrum	15	18	0	2	6	1	1	75
Prawica	13	18	0	2	6	0	3	79
Trudno powiedzieć	12	10	1	3	2	1	2	45

(continued)

Tabela 2 (cd.)

	Grecja	Hiszpania	Holandia	Irlandia	Litwa	Luksemburg	Łotwa	Malta
Ogółem	2	20	17	8	0	4	0	0
Płeć								
Mężczyźni	1	22	19	9	0	4	0	0
Kobiety	3	17	14	6	0	4	0	0
Wiek								
18-24 lat	3	24	20	8	1	6	0	0
25-34	2	19	20	3	0	3	1	1
35-44	1	15	15	10	0	7	0	0
45-54	1	26	17	12	0	6	0	0
55-64	3	16	20	8	1	3	0	0
65 lat i więcej	3	16	9	6	0	0	0	0
Miejsce zamieszkania								
Wieś	3	20	16	9	0	3	0	0
Miasto do 20 tys.	1	21	18	7	0	7	1	0
20-100 tys.	1	19	19	7	0	5	0	1
101-500 tys.	2	20	18	7	0	4	0	0
501 tys. i więcej mieszk.	2	17	12	6	0	3	0	0
Wykształcenie								
Podstawowe	3	19	16	6	1	5	1	0
Zasadnicze zawodowe	2	21	20	9	0	3	0	0
Średnie	2	20	17	10	0	5	0	0
Wyższe	0	16	11	2	0	2	0	2
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	20	4	2	0	2	0	0
Prac. umysł. niż. szczebla	1	12	25	6	0	7	0	3
Pracownicy fiz.- umysł.	2	27	18	10	0	0	0	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	25	19	11	0	4	0	0
Robotnicy niewykwalifik.	2	29	22	5	0	5	3	0
Rolnicy	4	13	23	13	0	4	0	0
Pracujący na własny rach.	3	15	10	3	0	7	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	2	15	19	7	0	9	0	0
Emeryci	3	18	11	7	0	1	0	0
Uczniowie i studenci	2	18	19	6	0	9	0	0
Bezrobotni	1	24	19	11	0	4	0	0
Gospodynie domowe i inni	3	17	20	3	3	5	0	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	1	18	16	7	0	3	1	0
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	30	18	6	0	6	0	0
sekt. pryw. poza rolnict.	1	20	19	8	0	3	0	1
prywatnym gosp. rolnym	4	9	22	14	0	4	0	0
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	3	23	18	11	1	4	0	0
301-500	2	18	20	8	0	6	1	1
501-900	2	24	16	11	0	5	0	0
901-1200	1	25	11	4	0	2	0	0
Powyżej 1200 zł	1	21	15	6	0	1	0	0
Ocena własnych war. mater.								
Złe	3	16	15	9	1	5	0	0
Średnie	1	20	17	7	0	4	0	0
Dobre	2	24	18	7	0	4	0	0
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	5	25	15	6	0	9	2	3
Raz w tygodniu	2	19	17	7	0	3	0	0
1-2 razy w miesiącu	1	16	13	12	0	4	0	0
Kilka razy w roku	2	23	15	7	1	5	0	0
W ogóle nie uczestniczy	2	17	24	6	0	6	0	0
Poglądy polityczne								
Lewica	1	24	18	5	0	6	0	0
Centrum	3	21	16	11	1	5	0	1
Prawica	2	21	20	8	0	2	1	0
Trudno powiedzieć	1	12	12	5	0	5	0	0

(continued)

Tabela 2 (cd.)

(%)

	Niemcy	Polska	Portugalia	Słowacja	Słowenia	Szwecja	Węgry
Ogółem	82	4	2	1	0	11	1
Płeć							
Mężczyźni	88	4	2	1	0	11	2
Kobiety	76	5	1	1	0	12	1
Wiek							
18-24 lat	83	3	3	2	1	11	1
25-34	86	3	1	1	0	13	3
35-44	88	5	1	0	0	12	1
45-54	84	6	2	1	0	15	2
55-64	78	5	0	1	0	11	1
65 lat i więcej	72	3	2	0	0	6	0
Miejsce zamieszkania							
Wieś	74	5	2	1	1	10	3
Miasto do 20 tys.	84	4	1	0	0	10	0
20-100 tys.	89	2	2	1	0	13	0
101-500 tys.	83	7	1	2	0	13	3
501 tys. i więcej mieszk.	91	1	1	0	0	11	0
Wykształcenie							
Podstawowe	70	5	1	1	0	10	4
Zasadnicze zawodowe	81	6	1	1	1	10	1
Średnie	87	4	2	1	0	15	1
Wyższe	97	0	2	0	0	6	0
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	95	2	0	0	0	11	0
Prac. umysł. niż. szczebla	88	3	0	0	0	13	0
Pracownicy fiz.- umysł.	89	6	3	1	0	17	4
Robotnicy wykwalifikowani	84	4	2	0	1	14	0
Robotnicy niewykwalifik.	73	10	0	0	0	25	8
Rolnicy	85	5	0	0	0	12	5
Pracujący na własny rach.	89	6	0	0	0	8	0
Bierni zawodowo							
Renciści	76	4	2	2	1	10	1
Emeryci	74	4	1	0	0	9	1
Uczniowie i studenci	87	0	3	0	0	11	0
Bezrobotni	83	5	1	4	0	9	2
Gospodynie domowe i inni	78	3	3	0	0	3	0
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	85	5	0	0	0	14	1
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	85	6	2	0	0	18	2
sekt. pryw. poza rolnict.	88	4	2	1	1	13	2
prywatnym gosp. rolnym	82	5	0	0	0	14	5
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	77	3	2	1	0	11	4
301-500	77	6	2	1	0	12	2
501-900	85	5	1	1	0	9	1
901-1200	94	4	1	0	0	13	0
Powyżej 1200 zł	92	1	0	0	0	10	0
Ocena własnych war. mater.							
Złe	75	3	2	1	0	14	2
Średnie	85	5	1	1	0	11	1
Dobre	86	4	1	1	0	9	1
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	75	3	1	0	0	11	1
Raz w tygodniu	79	4	2	1	1	12	1
1-2 razy w miesiącu	82	6	1	0	0	16	1
Kilka razy w roku	92	5	2	2	0	8	3
W ogóle nie uczestniczy	83	2	0	1	0	10	0
Poglądy polityczne							
Lewica	88	6	1	1	0	16	4
Centrum	88	3	2	1	0	11	1
Prawica	90	5	2	1	1	11	1
Trudno powiedzieć	61	2	1	1	0	9	0

(continued)

Tabela 2 (cd.)

(%)

	Wielka Brytania	Włochy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	68	37	13	960
Płeć				
Mężczyźni	78	45	7	459
Kobiety	59	29	18	501
Wiek				
18-24 lat	70	37	11	142
25-34	74	42	8	176
35-44	73	39	8	151
45-54	75	42	9	192
55-64	62	30	17	128
65 lat i więcej	53	28	24	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	35	19	352
Miasto do 20 tys.	74	42	10	121
20-100 tys.	71	34	8	188
101-500 tys.	73	39	10	180
501 tys. i więcej mieszk.	71	36	9	119
Wykształcenie				
Podstawowe	49	27	25	274
Zasadnicze zawodowe	70	40	12	245
Średnie	77	38	7	334
Wyższe	85	48	3	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	84	47	5	59
Prac. umysł. niż. szczebla	83	38	5	77
Pracownicy fiz.- umysł.	74	42	6	85
Robotnicy wykwalifikowani	72	44	9	81
Robotnicy niewykwalifik.	63	31	12	46
Rolnicy	67	42	9	51
Pracujący na własny rach.	85	36	8	35
Bierni zawodowo				
Renciści	61	33	20	116
Emeryci	57	28	21	208
Uczniowie i studenci	77	38	7	59
Bezrobotni	65	43	12	112
Gospodynie domowe i inni	59	24	19	30
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	81	45	6	119
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	77	44	7	72
sekt. pryw. poza rolnict.	74	36	8	195
prywatnym gosp. rolnym	64	43	12	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	65	35	14	142
301-500	67	33	14	170
501-900	69	40	11	206
901-1200	80	41	4	80
Powyżej 1200 zł	82	49	3	70
Ocena własnych war. mater.				
Złe	63	34	17	306
Średnie	69	36	12	436
Dobre	73	41	7	217
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	32	18	75
Raz w tygodniu	65	34	15	444
1-2 razy w miesiącu	75	32	12	151
Kilka razy w roku	76	46	5	178
W ogóle nie uczestniczy	66	39	13	111
Poglądy polityczne				
Lewica	74	42	5	155
Centrum	73	40	8	306
Prawica	77	40	5	268
Trudno powiedzieć	47	25	33	230

Tabela 3. Jak Pan(i) ocenia, jaką pozycję w Unii Europejskiej ma Polska?
 Czy Polskę można zaliczyć do: 1 - państw o najsłabszej pozycji, największych wpływach w UE; 2 - państw o średniej pozycji, średnich wpływach w UE; 3 - państw o najsilniejszej pozycji, najmniejszych wpływach w UE (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	47	44	8	960
Płeć					
Mężczyźni	1	52	41	6	459
Kobiety	1	41	48	10	501
Wiek					
18-24 lat	1	47	49	4	142
25-34	1	50	45	4	176
35-44	1	46	47	6	151
45-54	1	47	46	6	192
55-64	0	42	46	12	128
65 lat i więcej	1	46	36	17	170
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	42	46	11	352
Miasto do 20 tys.	0	44	49	7	121
20-100 tys.	0	52	41	7	188
101-500 tys.	1	52	40	7	180
501 tys. i więcej mieszk.	0	47	49	4	119
Wykształcenie					
Podstawowe	2	41	43	14	274
Zasadnicze zawodowe	1	47	44	8	245
Średnie	1	45	49	5	334
Wysze	0	62	36	1	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	0	60	36	4	59
Prac. umysł. niż. szczebla	0	50	46	3	77
Pracownicy fiz.-umysł.	1	46	48	4	85
Robotnicy wykwalifikowani	0	42	54	3	81
Robotnicy niewykwalifik.	2	54	40	4	46
Rolnicy	2	45	43	10	51
Pracujący na własny rach.	0	54	46	0	35
Bierni zawodowo					
Renciści	1	41	47	11	116
Emeryci	1	46	36	17	208
Uczniowie i studenci	2	41	55	2	59
Bezrobotni	1	45	48	5	112
Gospodynie domowe i inni	0	42	48	10	30
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	0	47	50	3	119
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	1	53	44	2	72
sekt. pryw. poza rolnict.	1	51	43	5	195
prywatnym gosp. rolnym	2	44	43	10	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	2	47	43	9	142
301-500	1	42	54	3	170
501-900	2	45	44	9	206
901-1200	0	59	38	3	80
Powyżej 1200 zł	0	65	29	6	70
Ocena własnych war. mater.					
Złe	1	36	54	9	306
Średnie	1	49	41	9	436
Dobre	1	56	39	5	217
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	39	51	8	75
Raz w tygodniu	1	46	43	10	444
1-2 razy w miesiącu	0	43	50	6	151
Kilka razy w roku	2	50	42	6	178
W ogóle nie uczestniczy	1	51	43	5	111
Poglądy polityczne					
Lewica	2	56	38	5	155
Centrum	1	47	48	4	306
Prawica	1	54	42	4	268
Trudno powiedzieć	0	32	48	20	230

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, od czego przede wszystkim zależy to, jaką pozycję, wpływy ma dane państwo w Unii Europejskiej? Z podanej listy proszę wybrać nie więcej niż dwie odpowiedzi. 1 - Od wielkości jego terytorium; 2 - Od liczby mieszkańców; 3 - Od tego, ile wpłaca do budżetu Unii Europejskiej; 4 - Od stopnia rozwoju gospodarczego; 5 - Od skuteczności polityków danego państwa; 6 - Od tego, jaką rolę tradycyjnie odgrywało dane państwo

w polityce europejskiej; 7 - Od siły militarnej; 8 - Od tego, jak długo dane państwo jest członkiem

Unii Europejskiej

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	9	16	26	56	33	10	4	17
Płeć								
Mężczyźni	10	18	28	56	34	10	5	16
Kobiety	9	13	24	55	33	10	4	17
Wiek								
18-24 lat	7	12	30	58	37	12	4	22
25-34	9	12	32	58	36	15	6	17
35-44	8	18	32	55	35	13	3	18
45-54	9	18	26	60	33	8	3	15
55-64	9	18	21	55	38	7	4	14
65 lat i więcej	15	16	15	47	24	5	6	16
Miejsce zamieszkania								
Wieś	8	16	25	50	31	9	4	16
Miasto do 20 tys.	5	12	23	65	34	12	6	19
20-100 tys.	14	13	23	57	38	12	4	17
101-500 tys.	12	20	28	56	31	8	5	19
501 tys. i więcej mieszk.	7	18	30	62	35	11	4	15
Wykształcenie								
Podstawowe	8	15	24	47	23	6	5	15
Zasadnicze zawodowe	10	15	29	55	30	8	5	20
Średnie	8	15	22	60	44	12	4	19
Wyższe	14	21	33	65	33	19	2	8
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	11	19	31	61	32	28	0	10
Prac.umysł.niż.szczebla	6	9	26	71	49	8	5	17
Pracownicy fiz.-umysł.	5	8	29	54	39	13	6	26
Robotnicy wykwalifikowani	7	15	30	52	47	8	5	19
Robotnicy niewykwalifik.	3	14	34	61	30	10	7	15
Rolnicy	11	13	19	57	26	10	2	25
Pracujący na własny rach.	14	31	44	40	24	17	0	24
Bierni zawodowo								
Renciści	12	16	21	52	26	8	7	13
Emeryci	13	19	15	50	29	6	6	15
Uczniowie i studenci	6	14	31	60	36	17	2	20
Bezrobotni	8	16	32	62	30	7	3	13
Gospodynie domowe i inni	12	24	27	53	35	7	0	13
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	8	11	28	60	40	19	4	16
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	10	13	30	60	46	7	3	14
sekt. pryw. poza rolnict.	6	17	33	55	37	12	4	21
prywatnym gosp. rolnym	11	15	17	54	22	10	2	26
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	4	13	25	54	34	14	3	19
301-500	7	11	22	60	39	8	6	23
501-900	10	15	21	55	36	10	6	19
901-1200	15	18	18	66	41	13	4	13
Powyżej 1200 zł	9	30	43	58	28	11	4	11
Ocena własnych war. mater.								
Złe	8	14	23	54	35	10	4	17
Średnie	9	14	27	55	33	8	5	18
Dobre	12	21	27	60	32	15	4	15
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	6	15	27	50	32	10	6	19
Raz w tygodniu	10	14	25	53	31	12	4	16
1-2 razy w miesiącu	7	16	28	58	36	10	3	21
Kilka razy w roku	8	20	21	60	40	9	5	17
W ogóle nie uczestniczy	12	18	32	62	28	5	7	11
Poglądy polityczne								
Lewica	8	20	32	61	33	14	5	17
Centrum	11	16	27	60	37	12	5	16
Prawica	10	19	26	57	41	10	4	21
Trudno powiedzieć	8	9	20	44	21	6	5	14

(continued)

Tabela 4 (cd.)

(%)

	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	960
Płeć		
Mężczyźni	7	459
Kobiety	12	501
Wiek		
18-24 lat	6	142
25-34	5	176
35-44	6	151
45-54	7	192
55-64	12	128
65 lat i więcej	22	170
Miejsce zamieszkania		
Wieś	15	352
Miasto do 20 tys.	7	121
20-100 tys.	8	188
101-500 tys.	6	180
501 tys. i więcej mieszk.	5	119
Wykształcenie		
Podstawowe	20	274
Zasadnicze zawodowe	9	245
Średnie	5	334
Wyższe	0	106
Grupa społ.-zaw. pracujący		
Kadra kier., inteligencja	2	59
Prac. umysł. niż. szczebla	2	77
Pracownicy fiz.- umysł.	7	85
Robotnicy wykwalifikowani	7	81
Robotnicy niewykwalifik.	11	46
Rolnicy	12	51
Pracujący na własny rach.	0	35
Bierni zawodowo		
Renciści	16	116
Emeryci	17	208
Uczniowie i studenci	5	59
Bezrobotni	8	112
Gospodynie domowe i inni	8	30
Pracuje w:		
inst. państw., publicznej	4	119
spółce właścicieli		
prywatnych i państwa	7	72
sekt. pryw. poza rolnict.	5	195
prywatnym gosp. rolnym	15	49
Dochody na jedną osobę		
Do 300 zł	12	142
301-500	7	170
501-900	9	206
901-1200	2	80
Powyżej 1200 zł	1	70
Ocena własnych war. mater.		
Złe	11	306
Średnie	11	436
Dobre	4	217
Udział w prakt. religijnych		
Kilka razy w tygodniu	13	75
Raz w tygodniu	11	444
1-2 razy w miesiącu	7	151
Kilka razy w roku	7	178
W ogóle nie uczestniczy	8	111
Poglądy polityczne		
Lewica	2	155
Centrum	4	306
Prawica	3	268
Trudno powiedzieć	30	230